

PEDRO OCH RESVÄSKAN

T-shirt

Du som ledare får gärna använda tröjan med loggan för Kom och se när ni har samlingar om missionen. När det är dags att skicka tillbaka väskan lägger du bara tillbaka tröjan. Vi sköter tvätten.

Pedro

iHola! Me llamo Pedro. Alltså, jag heter Pedro och jag kommer från Chiclayo i Peru. Där har jag fått vara med om massa äventyr tillsammans med alla barnen i församlingarna! Vad roligt att jag får hälsa på hos er idag! Nu vill jag berätta lite mer för er vad det finns för spännande saker i min resväska. Plocka fram sak efter sak så ska jag berätta lite om varje. Sedan får ni gärna kika i min gästbok vilka ställen jag har besökt tidigare och skriva en hälsning från er till de platser jag kommer att besöka under året.

Jordglob

Ni kan börja med att blåsa upp den stora jordgloben. Tänk att Gud har skapat hela världen och alla människor. Jesus älskar var och en som bor på jorden och har dött för alla människor. Han längtar efter att fler ska få lära känna honom och ta emot honom i sitt hjärta. Leta nu fram Sverige. Går det att peka ut den ort ni är i? När ni gjort det letar ni upp Peru i Sydamerika. Peru ligger väldigt långt från Sverige. Då förstår ni att jag har rest långt. Det tar ungefär 18 timmar med flyg, nästan en dag och en natt!

Karta

Peru är ett land som ligger i världsdelen Sydamerika. Grannländerna är Ecuador, Colombia, Brasilien, Bolivia och Chile. Landet är ungefär tre gånger så stort som Sverige och har ungefär tre gånger så många invånare. En stor del av landet är djungel och där bor det nästan inga människor. Människorna bor i bergen och framför allt på kustremsan längs Stilla havet. Kustremsan ligger i regnskugga för bergen. Det betyder att det nästan aldrig regnar där och det är väldigt torrt, som öken. Fast längs floderna som rinner från bergen växer det en del och där har det vuxit upp städer. Kusten har också varit ett bra ställe att bo på, för där kan man fiska. Titta på kartan och leta fram staden Lima, det är vår huvudstad. Det är Perus största stad med nästan 10 miljoner invånare. Leta lite mer norrut på kartan så kan du hitta Chiclayo, min hemstad, och Piura. Chiclayo ligger 70 mil norr om Lima och har ungefär 600 000 invånare. Piura ligger 20 mil norr om Chiclayo och har ungefär 500 000 invånare. Dessa städer ska du få höra mer om.

Machu Picchu

För tusen år sedan var det inkafolket som bestämde i Peru. Inkariket blev ett stort rike och styrde över den övriga urbefolkningen. Deras kultur var välutvecklad. De var väldigt duktiga på mycket, som hantverk och odling. Det finns fortfarande många byggnader och föremål kvar från Inkariket och andra riken som fanns i Peru innan dess. På bilden ser ni ruinerna från Machu Picchu, en gammal inkastad från 1400-talet. Machu Picchu är ett populärt turistmål och det är till och med invalt som ett av världens sju nya underverk. Wow! Inkafolket tillbad olika naturgudar. De tillbad och offrade till både solen, som kallades inkafolkets fader, månen och stjärnorna och även Moder Jord. De trodde att om de inte offrade till dem så skulle gudarna straffa dem med jordbävning, sjukdom, fattigdom och död. På 1500-talet kom spanjorer till Peru. De ville ha allt guld och så ville de bestämma i landet, så de lurade till sig både guld och makten. Spanjorerna var katoliker och när de kom försökte de också göra folket till katoliker. De tvångsdöpte dem och bytte ut deras avgudar mot Jesusbilder och mariabilder. Efter en rad uppror mot det koloniala styret blev landet självständigt år 1821. Peru var ett av de sista länderna i Sydamerika att bli självständigt.

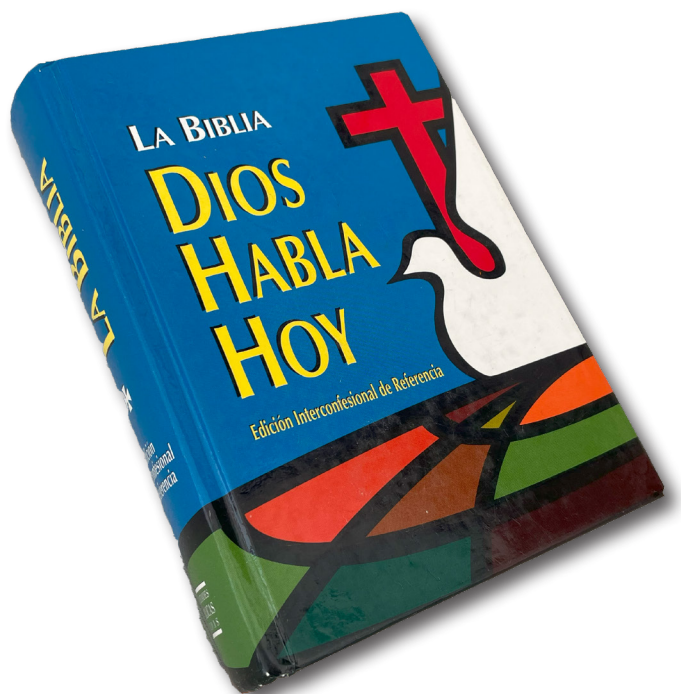
Perus flagga

Det här är Perus flagga. Det var frihetshjälten José de San Martín som bestämde hur den skulle se ut strax efter att Peru blev självständigt 1821. En gång under frihetskriget mot Spanien drömde San Martín att han såg en flock rödvita flamingos lyfta, och då sa han: "Detta ska bli frihetens flagga!" Så valde han de rödvita färgerna till flaggan. I vapenskölden i mitten kan ni se tre saker som representerar landets rikedom av naturliga resurser. Först en vikunja (liknande lamadjur) som representerar djurriket, sedan ett kinaträd som representerar växtriket och till sist ett horn fyllt med guldmynt som representerar de mineraler som finns i landet.

Krubba

Här ser ni en julkrubba i ett lamadjur. I Peru kan man se många kristna symboler i parker, rondeller och varuhus. Det kan vara stora kors, jesusbilder, helgonstatyer och olika altare där man kan be. Runt jul kan man se stora julkrubbor i varuhusen. När spanjorerna styrde Peru tvingade de folket att bli katoliker. Även idag säger de flesta peruaner att de är katoliker, men det är bara få av dem som går i kyrkan. Fortfarande är det många som tror på gudar i bergen och i jorden. Jungfru Maria och Moder Jord är nästan samma sak för många. Man tillber både Maria, döda förfäder och olika naturgudar, oftast för att man är rädd för att de ska straffa en om man inte gör det. Människorna i Peru behöver få chansen att få en personlig tro på Jesus! Varken Moder Jord eller Jungfru Maria kan hjälpa. Det kan bara Jesus - vår Frälsare.

Bibel på spanska

Många i Peru har en bibel hemma, men det är inte så många som läser i den. I Bibeln kan vi läsa om Jesus som älskar oss och att vi får leva i förlåtelsen utan rädsla för att straffas. Vi får undervisning om att vi inte behöver vara rädda för Gud utan att vi får ha en personlig relation till Jesus och att han vill vara vår bästa vän. Detta behöver peruanerna få höra och de måste få chansen att få lära känna Jesus. Därför behöver de få undervisning om vad Bibeln lär oss om Gud och oss själva. Det är därför vi skickar missionärer till Peru. I Chiclayo och Piura finns en evangelisk-luthersk kyrka med 150-200 medlemmar. Du får vara med och be för denna kyrka och att fler människor ska få chansen att lära känna Jesus genom den kyrkan! Försök nu leta upp Joh 3:16 i Bibeln på spanska och försök läsa vad det står där. Sedan kan ni läsa samma vers på svenska.

Kläder i alpackaul (jacka, mössa, vantar)

Peru har ett av världens mest varierande klimat, alltså olika sorters väder och temperatur. Det beror mycket på bergskedjan Anderna. Vid kusten är det oftast varmt och det regnar inte så mycket. I bergen pendlar klimatet mellan att vara svalt till att vara kallt med regniga somrar och väldigt torra vintrar. Då behövs det varma kläder. Det är vanligt att man stickar kläder av ull från lamadjur. Öster om bergskedjan Anderna finns Amazonasdjungeln, med tropisk fuktig värme och regn fördelat över hela året. Där behöver man oftast inga varma kläder. Klimatet på den norra kusten, som i Chiclayo och Piura, är känt för att vara varmt med temperaturer mellan 30 och 38 grader. Sommarmånaderna har varma, fuktiga och soliga dagar. Regnskurar förekommer ibland på eftermiddagarna eller under natten. Vintermånaderna är också varma, men betydligt behagligare. Dessutom är det väldigt ovanligt med regn under vintern. I Peru är årstiderna helt omvända mot Sverige. När det är mörkt, kallt och snöigt i Sverige så är det full sommar i Peru. Sommarlovet är i januari – mars. Mitt i vintern för oss!

Lamadjur

Lama och alpaca är kameldjur som är nära besläktade med varandra. Både lamadjur och alpackor bor och lever i Peru. De känns igen på sina långa öron och hals, men till skillnad från kameler så saknar de pucklar. Färgen varierar och pälsen kan vara lång eller kort, lurvig eller slätare. Den är oftast vit, svart eller brun. På varje fot finns trampsulor och de har en överläpp som är uppdelad i två rörliga delar. Lamor och alpackor äter gräs, örter, buskar, lav, löv och svampar. Det kan vara svårt att se skillnad på en alpaca och en lama, men lamor är lite större, har längre hals och längre öron. Det lamadjur och alpackor kanske är mest kända för, är att de spottar i olika situationer, som när de känner sig hotade. När de spottar är de väldigt träffsäkra. Vanligtvis spottar de inte mot människor. Oftast spottar de mot varandra för att stärka sin position eller för att hålla andra djur på avstånd. Saliv spottas för att varna en motståndare. I allvarigare situationer spottar djuret halvsmält föda som det kastar upp genom matstrupen. Alpaca-ullen är populär att använda till garn då den ger ett väldigt fint och mjukt garn som många upplever kliar mindre än fårull.

Panflöjt

I Peru är det väldigt viktigt med musik. Man hör musik överallt, på gatorna och i affärerna. Ett av de vanligaste instrumenten är panflöjt. Den är tillverkad i bambu. Prova och blås lite. Även andra flöjtinstrument används och många olika stränginstrument. Nationalinstrumentet heter "charango" och är ett stränginstrument. Rytmen i musiken är viktig och speciellt i norr används ofta ett slagverksinstrument som heter "cajón". Det sägs att "cajonen" uppfanns i Peru. I kyrkan i Chiclayo och Piura använder man ofta gitarr och "cajón" till sångerna och även piano om man har.

Börs med pengar

I Peru kan man inte betala med kronor utan man behöver växla över till peruanska pengar. Pengarna heter "soles" och "centimos". 100 "centimos" är 1 "soles", det motsvarar alltså svenska ören och kronor. En "sol" är värd ca 2,80 svenska kronor. I Peru är de flesta fattigare än i Sverige, även om det finns rika människor där också. Det är billigare att leva och bo i Peru, men ändå finns de många som lider av fattigdom.

Skolböcker

Titta, det här är en skolbok från årskurs 2 i Peru, och en från förskolan. De är från år 2023. Dessa hade Erik när han var 8 år och Anneli, när hon var 4 år. De var missionärsbarn i Chiclayo och gick i peruansk skola. I Peru börjar barnen skriva skrivstil från början. Och förskola i Peru är inte alls som förskola i Sverige. Nästan alla barn går på "inicial" när de är 3-5 år och då har de schema med lektioner och sitter vid bord. De får undervisning i bokstäver och stavelser, matematik, naturkunskap och mycket annat... Hur går det till i svenska skolor när barnen ska lära sig att skriva? Och vad gör barnen i en svensk förskola?

Matlåda (majs, chili, incakola, kyckling, marsvin, ris och linser)

I Peru får man ingen skolmat utan man måste ta med sig en matlåda ("lonchera") till skolan med några mackor, frukt eller kex. Matkulturen i Peru är väldigt varierad och varje region (kusten, bergen, djungeln) har sina egna traditionella maträtter. På spanska säger man ofta att man "dricker" frukost eftersom det mesta är drickbart; det är vanligt med juice, kaffe eller en dryck gjord på havregryn eller quinoa. Man kan också äta bröd, ägg eller något som heter "humita" och "tamal" till frukost. "Humita" och "tamal" är snarlika varandra och är avlånga knyten gjord av majs som kan ha en liten bit kyckling, kött, oliv eller annat inuti. Men det går lika bra att till frukost äta en bit fläskkött och potatis, det är inget konstigt. Middag äter man vid 13-14-tiden. Då är det vanligtvis ris, en bön/lins-gryta och ofta en köttbit till – kyckling är väldigt vanligt men det kan också vara kött eller fisk. Eller marsvin, för det äter man också i Peru! Chili, vitlök och spiskummin är vanligt att smaksätta med. Majs används mycket, det finns också röd majs som man gör en dricka av som heter "chicha morada". Kvällsmat äts ofta vid 19-tiden eller ännu senare (barnen är ofta uppe mycket längre än de flesta svenska barn) och då kan det vara olika, till exempel bröd, avokado och frukt, en soppa, eller annan varm lagad mat. Till måltiderna serverar man alltid en juice eller måltidsdryck; "limonada" (gjord på lime) eller "maracuyá-juice" (ungefär passionsfruktsjuice) är vanligt. Incakola är en populär läsk.

Båt

Många människor som bor vid kusten i Peru jobbar med fiske. Det finns många olika fiskar man kan äta och många smakar mycket mer än vad torsk gör i Sverige! Det finns till exempel en fisksort som heter "Bonito" (det betyder söt), och en som heter "Lisa". Perus nationalrätt heter "ceviche". Det är färsk fisk som man pressar lime över så att den blir som lätt marinerad. "Ceviche" kan man äta både som förrätt och huvudrätt och den serveras ofta med bland annat majs och sötpotatis till.

Filt

Här ser ni ett traditionellt peruanskt tygstycke. De kan se olika ut men är oftast färgglada och mönstrade. Tygstycket används som filt eller duk. Många kvinnor i bergen knyter dem på ryggen för att bära sina barn, eller något annat, i dem.

Fotboll och fotbollströja

Precis som i Sverige så är det många i Peru som gillar fotboll! När landslaget spelar tar många på sig sin röd-vita fotbollströja. Många barn, särskilt pojkar, gillar fotboll, och på vissa ställen finns parker eller en plan med mål, eller så spelar man på gatan helt enkelt. En känd peruansk fotbollsspelare heter Paolo Guerrero, efternamnet betyder krigare.

Klistermärken

Titta, vilka snygga klistermärken! Vad står det? Aha, kom och se! Ja, nu har ni fått se en massa saker från Peru, där jag kommer ifrån. Ni har fått höra om att fler barn i Peru behöver få höra om Jesus. Hur är det i Sverige? Hur kan vi berätta om honom?

Gästbok

En gästbok har man för att skriva en hälsning när man varit på besök hos någon. Jag borde ju skriva ner lite om hur det är hos er.... Men kan inte ni skriva istället? Berätta lite om er och vad vi har gjort, så kan de som jag träffar nästa gång få läsa det!

Chao, Pedro

